

TIEN VRAGEN AAN A. J. HENDRIKS

Een vraag die velen u wellicht zullen stellen is, waarom u zich niet meer als NOVA-bestuurslid herkiesbaar heeft gesteld?

Ik weet niet of de vraagsteller(s) verwacht(en), dat ik antwoord met de opmerking: 'omdat ik mij met het beleid van het NOVA-bestuur niet meer kan verenigen'. Het spijt mij echter voor de roddelaars, maar de reden is veel eenvoudiger: daar ik ongeveer 12 jaar in het bestuur heb gezeten (zo omstreeks 1959/60 en dus gode-zij-dank geen 20 jaar, zoals voorzitter Vet bestond op te merken) achtte ik de tijd gekomen om nu eens plaats te maken voor een fris gezicht. Iedereen heeft nu eenmaal zijn eigen hebbeligheden en (vooral) onhebbeligheden en als je dan te lang meeloopt, gaat de spanning er af. Bovendien merk je in de loop der jaren, dat steeds dezelfde artikelen in een (soms) wat andere verpakking worden aangeboden. En ook dat gaat vervelen.

Houdt u van hot-pants?

Onder 'houden-van' versta ik iets anders. Natuurlijk vind ik hot-pants wel leuk, mits er goede benen inzitten...

Heeft u de autobiografie van Joris Ivens gelezen of de bespreking hiervan in Cine-shot? Zo ja, blijft u van mening - u heeft dit enige tijd geleden eens in 'De Draaikop' geschreven - dat Ivens in zijn documentaires over Vietnam en Laos een schief beeld van de werkelijke situatie daar heeft gegeven door middel van de montage?

Ik kan de eerste zin niet alleen met JA beantwoorden, maar daaraan ook toevoegen dat ik Ivens indertijd bij zijn terugkeer in Nederland en de prestatie van zijn film 'La Seine à rencontre Paris' persoonlijk heb ontmoet. Bij

die gelegenheid is speciaal over de amateurfilm gesproken, die hij nog steeds een warm hart bleek toe te dragen. Ik heb toen al gezegd dat ik hem als mens en als filmer hoogacht, maar geen waardering kan opbrengen voor zijn kommunistische sympathieën. Eenvoudig omdat deze politieke ideologie inherent is met diktatuur. Filmers die deze systemen aanhangen (en dat geldt ook voor rechtse diktaturen) zullen nu eenmaal altijd films maken, die de situatie vertekend weergeven. Dokumentaire films (en dat geldt trouwens ook voor de andere genre's) moeten altijd met een zeker wantrouwen bekeken worden. Vooral wanneer de makers daar, politiek gezien, zeer nauw bij betrokken zijn. Dat betekent natuurlijk niet, dat dergelijke films niet zouden mogen worden gemaakt of dat de betreffende cineasten niet 'geëngageerd' zouden mogen zijn. De toeschouwer zal uit zelfbehoud zich echter ook steeds kritisch dienen op te stellen onder het besef, dat film, als medium, de werkelijkheid nooit eksakt weergeeft maar in feite, dus via de montage, vervalst. Het lijkt mij nauwelijks nodig daarbij nog eens te wijzen op de montage-theorie van Kuleshov.

Fietst u graag?

Neen! Ik heb dat onlangs nog eens gedaan en stond (in de stad) doodsangsten uit. Ik had toen de pest aan al die automobilisten, bus en vrachtautochauffeurs, die je maar kalm de bocht uitdrukken. Nochtans de meeste fietsers weten niets van verkeersregels, rijden maar voor vaderland en vorst en steken nooit een poot uit!

Rijdt u graag hard met uw auto?

Ik ben nogal driftig van aard en hou niet van treuzelen.

Het afscheid van Dries Hendriks als vice-voorzitter van de NOVA was voor de redactie aanleiding om hem tien vragen te stellen. Zijn antwoorden zijn integraal weergegeven. De vragen werden gesteld door Dick Overduin.

Vroeger trapte ik me al rot op de fiets en nu rij ik hard in mijn auto. Waar dat kan rij ik zeker 160 km/uur. Nu heb ik er wel de auto naar (top van 200), dus dat is geen punt.

Ziet u de elektronische beeldregistratie als uitdrukkingsmiddel voor de 'film'-amateur van 1980?

Als 'uitdrukkingsmiddel' zie ik het echt niet zitten. Wel als 'konsumptiemiddel' voor hen, die favoriete T.V.-programma's willen overnemen of vastleggen. De lieden, die nu al te lui zijn om een fatsoenlijke film te maken of die geen aanleg of fantasie hebben om maar tot een enigermate redelijke creatie te komen, zullen zeker niet tot een eigen beeldregistratie komen.

Het gaat net als bij de bandrekorders: passieve toepassing over de gehele linie. Vandaar, dat de grammofoon het pleit allang weer heeft gewonnen.

Voor scholen, bedrijven, instituten zie ik wel mogelijkheden tot registratie en als zakenman in deze branche gok ik wel op een sterk toenemende afzet. Maar 'uitdrukkingsmiddel'? Mijn hemel....

Wat is uw mening over underground films?

Ik heb daar helaas te weinig van gezien om er goed over te kunnen oordelen. Wat ik er wel van heb gezien (via de Duitse T.V. en via Oberhausen in Filmliga-programma's) kan mij niet erg enthousiast maken. Ik zie dat 'underground' ook niet zo zitten, zeker niet als ze in Amerika of andere westerse landen opereren, waar een democratische maatschappijvorm zorgt voor een (binnen het raam der wet) zo groot mogelijke persoonlijke vrijheid. De periode 40-45 ligt mij nog te vers in het geheugen (die z.g. jeugdindrukken) om te weten dat hij, die werkelijk 'ondergronds' gaat, daarbij zijn leven op het spel zet. En dat doen al die goeie jongens toch beslist niet!

Nu zullen jongeren altijd tegen bestaande instellingen aantrappen. Dat deden de avant-gardisten uit de 20er jaren ook al met als gevolg, dat zij voor vernieuwingen in de filmopvatting hebben zorggedragen. Dat zal met die underground-filmers ook wel weer het geval zijn, waarbij erkent zal moeten worden dat, wil er iets van blijven hangen, de eksponenten ekstroom zullen moeten zijn.

Het is echter wel jammer, dat vele van die films technisch zo zwak zijn. Het is natuurlijk wel leuk om te horen, dat dat opzettelijk zo wordt gedaan omdat een goede vorm niet nodig zou zijn om een inhoud weer te geven, maar dat waag ik toch te betwijfelen. Film blijft zijn eigen (zij het soms veranderende) wetten behouden, gewoon omdat het nu eenmaal een verhalend medium is, waarmede gedachten of opvattingen aan een ander moeten worden overgedragen. Het is net als bij ons mensen gewoon een vorm van communicatie: de één stamelt wat, de ander spreekt in duidelijke taal. Als je de gave van het woord niet hebt, dan bak je er niets van. Dat is ook bij de film het geval. Maar bij de film is het nu eenmaal zo, dat vele jongeren die nog stamelen, menen dat ze al goed kunnen spreken.

Helpt u uw vrouw wel eens met afwassen?

Zelden, maar wij hebben dan ook een afwasmachine...

Het NOVA-Distrikt Noord heeft dit jaar een festival voor animatie- en experimentele films georganiseerd. Zou dit festival niet beter onderdeel uit kunnen maken van het jaarlijkse NOVA-Filmfestival?

Het NOVA-Filmfestival heeft geheel andere doeleinden. Het is een manifestatie waarop, al dan niet in wedstrijdverband, wordt getoond wat er in het afgelopen jaar aan amateurfilms is

geproduceerd.

Het onlangs gehouden 'EXPERIMENTATION E 71' festival en het op 25 maart 1972 te houden 'EXPERIMENTATION E 72' festival heeft een zeer nauw omschreven functie. Het is geen amateur-festival in de strikte zin van het woord, maar een festival waaraan ook semi-professionals en freelance-cineasten deel kunnen nemen. Hoewel de 7 of de 10 meest opmerkelijke films (in alfabetische volgorde) een herinneringsplakette ontvangen wordt het wedstrijd-element geheel vermeden. Films die kwa lengte of andere oorzaken niet onder het festival-reglement kunnen vallen zullen toch de gelegenheid krijgen in afzonderlijke zaaltjes te worden gedraaid.

Dat alles lijkt ons in NOVA-verband wat moeilijk. Bovendien is de opzet, zeker t.o.v. van Noord-Duitsland en de Scandinavische landen, om het Noorden ook cultureel wat in de belangstelling te brengen. Het 'westen' heeft al zoveel. Laten wij het nu maar eens op het 'noorden' houden...

Hoe ziet u de filmklub en de NOVA van de toekomst?

De 'individuele' leden-redacteuren van dit (geachte) blad konden deze vraag wel eens hebben opgesteld. Welnu: ik kan geen koffiedik kijken en dus kan ik er ook weinig zinnigs van zeggen. Maar ik dacht, dat filmklubs en filmgroepen er altijd wel zullen blijven zolang er nog mensen zijn die bestuursfuncties ambiëren en de zaak bij elkaar trachten te houden. De oude, gevestigde, klubs zullen wat dat betreft wel een langer leven beschoren zijn, dan de nieuwe en/of kleine klubs. In de eerste groep is altijd een groter arsenaal van dat soort mensen te vinden. Bovendien houdt het verenigingsleven verband met het saamhorigheidsgevoel van de leden en de, in de loop der jaren, ontstane vriendschappen.

Het filmen is voor de meeste amateurs een middel tot het doel: een prettige en zinvolle vrijetijdsbesteding. Het is maar voor een enkeling een 'heilig moeten' en verder voor weinigen een allesover-

heersende faktor in het leven.

Overigens zal in een filmklub het filmen en niet het vergaderen voorop moeten staan. Dat laatste is maar bijzaak, ook al zou je dat tijdens NOVA-vergaderingen niet zeggen. Het is daarom des te merkwaardiger dat die individuele leden, die toch op grond van hun bezwaren tegen klubs of op grond van hun geografische situatie, of op welke andere grond dan ook, zo frekvent aan dat vergaderen willen meedoen. Sterker nog, dat zij er behoefte aan hebben om toch ook weer een 'groep' te vormen, die zo nodig een afgevaardigde in dat NOVA-bestuur moet hebben. En is zo'n man dan werkelijk representatief en vertegenwoordigt hij dan inderdaad alle individuele leden tussen nu en later? Dat betwijfel ik toch sterk.

Nu ik niet meer in het NOVA-bestuur zit, kan ik gerust zeggen (en dat is dan echt mijn persoonlijke mening) dat ik het onjuist acht om, vooruitlopende op de nieuwe NOVA-structuur, reeds nu een afgevaardigde van die heterogene groep individuele leden in het NOVA-bestuur op te nemen. Het gevaar van 'pressure' is dan te groot. Eerst zal die positie van die individuele leden duidelijk intern bepaald moeten worden, waarbij nauwgezet zal moeten worden nagegaan hoe zij in de NOVA dienen te worden geïncorporeerd.

Ik stel mij voor, dat dat dan ongeveer in de geest van een distrikt zal zijn, waar ze hun eigen belangen niet alleen kunnen behartigen, maar waar ze die betreffende afgevaardigde op echt democratische wijze (dat is dus per geheime stemming) kunnen kiezen. Het lijkt er nu meer op, dat een groepje vriendjes iemand heeft aangewezen, dan wel, dat iemand zich heeft laten aanwijzen. En zo'n indruk moet voorkomen worden.

Ik ben hier wat uitvoerig op ingegaan omdat ik voelde, dat de kwestie 'individuele leden' de ondertoon van deze vraag uitmaakt. Om dan tenslotte de vraag duidelijk te konkretiseren:

In de toekomst zie ik mīnder, maar wel meer aktīeve filmklubs en -groepen, die binnen distriktsverband steeds homogener zullen worden. De invloed van de distrikten, waaruit het NOVA-bestuur wordt gekozen, zal steeds groter worden. De distriktsfestivals zullen in belangrijkheid toeneemen, zeker als de NOVA zich in een aantal regio's opdeelt. Reeds nu kijken de

noordelijke en zuidelijke distrikten over de grenzen. Die tendens zal zich voortzetten. En wat die individuele leden betreft: ik zie de NOVA nog niet als een soort A.N.W.B. Zou de toeloop dermate massaal worden, dan zal ik hetzelfde doen als bij het kamperen: dan stop ik ermee. Want vóór alles heb ik de pest aan massaliteit, in welke vorm dan ook.